

2. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. – К: Академвидав, 2005. – 360 с. (Альма-матер)
3. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін.. 2-ге вид. – К.: Каравела, 2008. – 400 с.
4. Вплив соматичних захворювань на психіку людини [Електронний ресурс] – Режим доступу до журн.: http://www.otherreferats.allbest.ru/.../00009195_0.html
5. Общий словарь. Соматические болезни [Електронний ресурс] – Режим доступу до журн.: <http://www.c-cafe.ru/words/141/13997.php>.

ПРИНЦИП СПІВРОБІТНИЦТВА ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ

Кравцова Л.О., Манойло І.С.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

В статті проаналізовано одержані результати дослідження щодо позитивного впливу принципів педагогічного співробітництва на формування уміння спілкуватись, підтримка готовності до активного співробітництва, бажання займатись самовихованням.

Ключові слова: педагогічне співробітництво, спілкування, поблажливість, творча активність.

ПРИНЦИП СОТРУДНИЧЕСТВА ПРИ ПОДГОТОВКЕ УЧИТЕЛЯ

Кравцова Л.О., Манойло І.С.

В статье содержится анализ данных, полученных в результате педагогического исследования о влиянии принципов педагогического сотрудничества на формирование педагогических умений.

Ключевые слова: педагогическое сотрудничество, общение, снисходительность, творческая активность.

PRINCIPLE OF COLLABORATION AT PREPARATION OF TEACHER

Kravtsova L., Manoilo I.

In the article there is an analysis of the data got as a result of pedagogical research about influence of principles of pedagogical collaboration on forming of pedagogical abilities.

Key words: pedagogical collaboration, communication, condescension, creative activity.

Сучасні вимоги до організації навчально-виховного процесу ВНЗ України полягають у тому, щоб поступово змінювати традиційну позицію студента від пасивного учасника навчання до такого, що бере активну участь у співробітництві з викладачами, однокурсниками та студентами інших факультетів. Така ситуація створює умови для самовизначення та особистісного розвитку студентів. Метою реорганізації, перш за все, є зміна позиції студента як слухача, виконавця та спостерігача, коли у професійній підготовці майбутнього вчителя переважав інформаційний бік, орієнтація на засвоєння певного обсягу знань, визначеного планами та програмами факультету.

Особистість майбутнього вчителя, його інтелект, моральні та духовні сили і їх постійний розвиток, уміння взаємодіяти з класом в цілому та кожним учнем зокрема не були центральними в процесі становлення майбутнього фахівця. Професіоналізм вчителя великою мірою залежить від розвиненості суб'єктивних властивостей та якостей особистості педагога, відповідності їх характеру професії, здатності до самостійного інтелектуального вдосконалення, творчого ставлення до процесу навчання в школах та інших навчальних закладах, що постійно змінюється, удосконалюється.

Організація педагогічного процесу за принципом співробітництва вчителя з учнями передбачає високий рівень розвитку вольових якостей майбутнього вчителя. Саме в них виявляється активність та здатність до саморегуляції, свідомого мобілізаційного зусилля, до самокерування почуттями, настроєм та поведінкою. Професійне становлення майбутнього вчителя є синтезом творчих елементів особистості, без яких неможлива діяльність фахівця, майстра педагогічної справи.

Нами досліджуються педагогічні умови переорієнтації студента університету на вибір активної методики впливу на учнів. Намагання до співробітництва.

До такої методики залучається безліч прийомів, але провідною, на наш погляд, є мовна підготовка й мовленнєва культура сторін. Феномен мовленнєвого впливу вчителя на учня нами розглядається з таких трьох позицій, якими є :

1. Установка на постійне уважне й поблажливе ставлення до вихованця як свого активного помічника.

2. Постійна робота над технікою і технологією голосоведіння. Розуміння значення нюансів мовлення, якими є: артикуляція, темп мовлення, тембр звучання голосу, динаміка (сила голосу, звуку).

3. Лексико-граматична культура, багатство мовних засобів вираження характеру міжособистісного спілкування.

Співробітництво є показником взаємопорозуміння й чітке визначення особистісної зацікавленості сторін у досягненні спільних успіхів.

Власне всі педагогічні помилки виникають від неготовності й невміння узгоджувати свої дії, від бажання всього домогтись зараз, негайно та таким чином, як задумав учитель. Але ж питання розв'язується з метою навчати й виховувати учня, який залишається дуже часто поза увагою і вчителя і школи, хоч саме дорослі повинні допомогти дітям через спілкування сприйняти ідею взаємоповаги, намагання знайти спільні позиції, щоб ставати сильнішим, кращим. Переважна більшість проблем, конфліктів виникає через невміння спілкуватись і співробітничати.

І як це не дивно, відкриті закономірності щодо значення слова, інтонації, сили звуку, темпу мовлення дуже часто не враховуються в педагогічній практиці. В той же час, як говориться про це – в популярному визначенні одного з професорів ХНУ Л.С. Нечепоренко місце слова, імені, мовлення у процесі спілкування має значення абсолютно кожна деталь, що характеризує співрозмовників. Все-таки основним його компонентом є слово, мова, назва, імя (називання). Велика тайна слова розкривається саме в спілкуванні. Ось як пише про це О.Ф. Лосєв у книзі: “Бытие - Имя - Космос”. «... тайна слова заключается имен-

но в общении с предметом и в общении с другими людьми. Слово есть выходение из узких рамок замкнутой индивидуальности. Оно – мост между «субъектом» и «объектом». Живое слово таит в себе интимное отношение к предмету и существенное знание его сокровенных глубин. Имя предмета – не просто наша нома, как и не просто сам предмет. Имя предмета – арена встречи воспринимающего и воспринимаемого, вернее, познающего и познаваемого. В имени – какое-то интимное единство разъятых сфер бытия, единство, приводящее к совместной жизни их в одном цельном, уже не просто «субъективном» или просто «объективном» сознании. Имя предмета есть цельный организм его жизни в иной жизни, когда последняя общается с жизнью этого предмета и стремится перевоплотиться в нее и стать ею. Без слова и имени человек – вечный узник самого себя, по существу и принципиально анти-социален, необщителен, несоборен и, следовательно, также и не индивидуален, несущий, он – чисто животный организм или, если еще человек, умалишенный человек. Тайна слова в том и заключается, что оно – орудие общения с предметами и арена интимной и сознательной встречи с их внутренней жизнью. Я утверждаю, что имя вещи, или сущности, есть сама вещь, сущность, хотя и отлично от нее; что имя предмета неотделимо от самого предмета, хотя и отлично от него; что имя сущности есть смысловая энергия сущности».

Таким чином в імені, в мові не тільки інформація, але й “енергія”.

В період розпаду Союзу з’явилося безліч матеріалів про соціологію, психологію, виховання індивідуальності, про особистість, яку можна навчити лише тоді, коли вихователь стоїть на основі щирої уваги й любові до учня, на принципах співробітництва.

Ідея розуміння і взаєморозуміння є основною у спілкуванні. Вона реалізується через любовне, щире ставлення один до одного. Будь-який навчальний предмет засвоюється добре, якщо присутня любов у цьому процесі, а будь-яка перешкода долається силою любові. І немає більш дійового засобу, який щиро відкриває двері взаєморозуміння, ніж любов.

Чарівність і привабливість співрозмовника визначає результат мовлення. У кожного воно своє. У кожного воно є, може реалізуватись по своєму, від цього тільки посилюється вплив.

Найважливішою умовою досягнення позитивних результатів спілкування є доброзичливість, щирість, готовність зрозуміти позиції співрозмовника. Тільки співчуття і взаєморозуміння приносить радість і щастя спілкування, сприяє встановленню найкращих стосунків і визначає якість спілкування. Без цього морально-естетичного й інтелектуального настрою не допоможе ніяка техніка чи технологія спілкування.

Розглядаючи спілкування як міжособистісний процес, ми виходимо з того, що він сприймається індивідуальністю як необхідний для свого власного самовираження і потреби впливати на інших осіб з метою формування у них доброзичливого й зацікавленого ставлення до самого себе, до розв'язання певних питань.

Психологи виділяють три компоненти спілкування: а) перцептивний (сприйняття людини людиною); б) комунікативний (від латинського – загальний) – такий, що забезпечує взаєморозуміння між людьми при збереженні неповторної сутності кожної індивідуальності; в) інтерактивний (спілкування, метою якого є створення певного враження).

При дотриманні названих нами нюансів у процесі спілкування розв'язуються навчально-виховні завдання : успішно засвоюються знання, зміцнюються доброзичливі стосунки, формується спільний інтерес учнів до освітньої діяльності.

На основі проведеного нами дослідження за участі студентів різних факультетів ХНУ імені В.Н. Каразіна були одержані такі результати. За одне навчальне півріччя студенти опанували такими важливими вміннями, як: знаходити в кожному учневі позитивні здібності до вивчення мов, навчились слухати учня й доброзичливо підтримувати намагання займатись самостійною роботою з мови (читання джерел за рекомендованим списком, складанням самохарактеристики, намагання скласти у віршованому варіанті привітання рідним чи друзям).

Окремої уваги заслуговує намагання студентів сформувати свій імідж на основі позитивних переживань: щирої радості від зустрічі, бажання поспілкуватись зі слабими за успішністю учнями та їхніми батьками.